

Nr 142.

Av herr **Sehlin**, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om vissa ändringar i kungörelsen angående boställsordning för lärarpersonalen vid folk- och småskolor.

Ehuru bestämmelserna i boställsordningen för lärarpersonalen vid folk- och småskolorna av den 18 september 1918 tillämpats endast under ett par år, och sålunda den erfarenhet, som vunnits angående verkningarne därav, ännu icke är så omfattande, synes mig dock åtskilliga modifikationer däri redan nu önskvärda. Av egen erfarenhet och enligt vad jag hört av inspektörer och andra, som haft med denna förordning att göra, hava i synnerhet bestämmelserna i paragraf 2 rörande tjänstebostadens läge visat sig väl tränga och i flera fall svåra att efterkomma.

Mom. 2 av denna paragraf innehåller förbud mot att förlägga tjänstebostad över eller under skollokal. Enligt min uppfattning kan dock en för lärarinna avsedd bostad utan väsentliga olägenheter förläggas till andra våningen, även om därvid någon del därav skulle komma att ligga över skolsalen. Häremot har den invändningen gjorts, att utsikten för en lärarinna till räddning genom flykt, om ett hemfridsbrott göres, blir mindre, därest hon har sin bostad i övre våningen. Detta synes mig dock vara en teori av ringa praktisk betydelse. En våldsverkare kan icke lika lätt utifrån orientera sig och planlägga sitt dåd, om bostaden ligger på andra våningen, och han riskerar också i sådant fall att lättare bli ertappad. En lärarinna, som blir överfallen i sin bostad, torde för övrigt knappast kunna eller komma sig för att söka räddning genom flykt, även om bostaden är förlagd till nedre botten. Av meddelanden, som jag och andra inspektörer erhållit från ensamboende lärarinnor, framgår, att

dessa känna sig mera ogenerade och ostörda av förbipasserande och även tryggare, om bostaden ligger i övre våningen.

Då byggnadskostnaderna, om hänsyn toges även till tomt och grund, måste ställa sig åtskilligt lägre, därest bostaden förlägges över skollokalen, och då några väsentliga olägenheter därav icke följa vare sig för lärarinnan eller skolarbetet, anser jag, att förbudet mot att förlägga tjänstebostad över skollokal bör utgå, när denna bostad icke omfattar mer än 2 rum och kök.

Enligt paragraf 2 i nämnda förordning måste vidare tjänstebostad, som omfattar mer än 2 rum och kök, vara förlagd till särskilt hus i skolans närhet, för såvitt icke särskilda omständigheter föranleda undantag. Nu händer det dock rätt ofta, att en församling, utan att några särskilda omständigheter föreligga, önskar uppföra ett skolhus med en lärosal och bostad för en manlig folkskollärarekraft t. ex. så anordnad, att 2 rum och kök förläggas å nedre botten och i direkt förbindelse därmed 1 rum i andra våningen. I de nya för folk- och småskolor avsedda normalritningar, som nu utarbetats, finnas också ett par förslag, som uppta just denna anordning, ehuru de däri betecknas såsom undantagsförhållanden. Att på detta sätt sammanbygga en lärarebostad och en lärosal i ett hus synes mig böra vara fullt tillåtet utan några särskilda omständigheter och utan att anses som undantag från det normala.

Enligt min mening bidraga de nu gällande stränga bestämmelserna angående tjänstebostaden till att öka de redan förut på grund av ekonomiska förhållanden stora svårigheterna att i denna kristid anskaffa tjänliga lokaler för folk- och småskolan, och de hava också uti bygderna mötts av mycken ovilja. På grund härav synes mig också väl grundade skäl föreligga att däri företaga de jämkningar, som kunna göras utan att försämra lärarpersonalens bostadsförmåner eller försvåra skolarbetet. Visserligen står möjligheten att söka dispens i varje särskilt fall öppen, men denna väg förefaller mig i nu berörda fall vara oviss, onödig och tidsödande.

Med stöd av vad jag sålunda anfört anser jag, att mom. 2 i § 2 av ovannämnda boställsordning borde erhålla följande lydelse:

»Där skolhus är avsett för endast en läraravdelning, må tjänstebostaden inrymmas i skolhuset, dock bör i sådant fall bostad om mer än 2 rum och kök icke vara belägen över eller under skollokalen; skolande bostaden vara väl avskild från denna och dess ingång skild från ingången till skollokalen.»

I § 10 av samma boställsordning bestämmes angående av- och tillträdessyn å tjänstebostad, att sådan syn ej må hållas tidigare än 3 månader före dagen för tjänstebostadens avträädande, resp. tillträädande, eller senare än 3 månader efter samma dag. Det synes mig önskligt, att den tid, inom vilken dessa av- och tillträädessyner böra hållas, något utökas t. ex. till 4 månader. Då skulle i ett fall, där en lärare avträäder sin plats den 1 januari och en annan tillträäder samma tjänst den 1 juli, både av- och tillträädare kunna kallas till samma syn. Genom denna tidsutsträckning skulle också vinnas större möjlighet för inspektören att inordna dessa syneförrättningar i den övriga resplanen.

På grund utav vad jag sålunda anført får jag härmed föreslå,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om sådan ändring i boställsordningen för personalen vid folk- och småskolor den 18 september 1918, att tjänstebostad för folk- eller småskollärarinnor må kunna förläggas över skollokal, att bostad för folkskollärare om 3 rum och kök må kunna inrymmas i skolhus avsett för endast en läraravdelning, att den tid, inom vilken av- och tillträädessyn skall äga rum, utsträckes till 4 månader, samt att Kungl. Maj:t för övrigt måtte vidtaga de ändringar, som med anledning härav kunna visa sig vara behöfliga i denna förordning.

Stockholm den 20 januari 1921.

Carl Sehlin.

